

R E G É L Ő.

PESTEN vasárnap június 15^{kén} 1834.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Képek nélkül egy ezüst forinttal olcsóbb. Buda-pestiek évnegyedenként is válhatnak példányt. A' folyóírásnak egyes száma 24 kr; egyes kép 12 kr. p. p.

TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

Demir basa Illokon. *(Folytatás.)*

Távul a' sokaságtól a' mecset ajtajára néző bástyán állott egy férjfiú mély gondokba merülve. Halavány arca 's homályos beesett szemei nyilván mutatak testének elgyengülését; redőzött magos homloka 's mély bánatot tükröző vonásai bizonyíták, hogy lelke a' legvadabb emésztő kinok színhelye. László volt ez, kinek bokros szerencsétlenségét ezen innepélyes pompa látása koronázá. Alig felgyógyulva sebjeiből, lelki kinoktól elnyomatva, a' kétségbeesés tökéletes mássát képezé.

Elfoglalva azon egyetlen tárgytól, melly most előtte olly fontos volt, merőben függeszté szemeit a' következményteljes mecset ajtajára, 's nem vette észre egy idegen panczélós vitéznek gyors közelítését. László — szólla ez a' kesergő szerelmesnek legmélyebb belsejét megrázó hangon — László! nem illy tehetetlen helyzetben reméltelek találni ezen nehéz időben. A' mai nap cselekvést, nem ábrándozást, vért és nem könnyeket kíván.“

„Ki vagy idegen? — kérdé csudálkozva László — Szavaid 's lelkesedésed Magyar sejdítettnek benned.“

„Igen is Magyar vagyok 's talán nem érdemetlen ezen szép nevezetre. Nézz reám jól; vagy talán olly igen elváltottam rövid elválásunk óta, hogy nem ismered barátodat?“

Ezen szavaknál felemelé sisak-vértjét, 's László örömkialtással karolá át a' már nem idegen bajnokot.

„Hála az égnek! — barátom, Péter! bátyám tehát élsz 's karjaim közé szoríthatlak ismét! Szóllj kérlek, valóság-e, vagy csak zavarodott elmém-szülte muló tünemény, hogy szivem ismét sziveden dobog? Irgalmas mennyei végzés! ezen nyomorúságnak közepette küldöd vigasztaló angyaló-

dat, hogy egy kétségbeesett szerencsétlent a' tébolyodástól megmentsen!" —

Öröm - könnyek ragyogának a' két hős szemeiben, és némán tarták egymást ölelve sokáig, míg végre Szeremy Péter megszóllalt.

„Igen is László, Szeremy Péter szerencsétlen barátodnak szívéen nyugszol. Egek millyen időben kellett ismét Illok falai közé lépnem! — De ne töltsük puha asszonyi sohajtásokkal azon szempillantatot, mellyben lealacsonyításunk 's meggyaláztatásunknak legfőbb pontjához közelitünk!"

„Tehát hallottad már, kedves barátom; hogy.....?"

„Igen is hallottam, hogy olly hugom van, ki ezen nevezetre érdemetlen. Átkozott legyen azon szív, melly gyáva hajlékonyságból nem iszonyodott századok óta dicsőséggel halmozott fényes nemzetségetem illy halálosan meggyalázni!"

„Ne ítélj olly szigorún Péter! Hugod sorsa szánakozásra méltó."

„Igazságos Isten! mi ez? barátomnak szava ez? Lehet-séges-e, hogy Szentay László, egy magyar hős, illy gyalázatos tettet, illy példátlan lealacsonyítást, 's azon egyetlen szerencsétlenséget, melly Szeremy Péternek erős szívet megrázzhatja, védelmezni képes? — Nem, nem vagy már az, László, a' mi voltál. A' szerelem puhasága eltörlé lelkedből a' magyar hősnök fényes tulajdonait, 's elfelejteté veled azon szent kötelességet, mellyel hazádnak tartozol. Átkozott legyen azon nyomorult szenvedély, melly a' kereszténységnek egyik legbátrabb bajnokát annyira megváltoztatá!" —

„Egy pillantatot engedj barátom — szólla büszkén László — megbántasz sértő szavaiddal. Magyar vagyok, 's kötelességeimet tudom, nem is felejtkeztem-meg azokról soha; egyedül a' szerencsétlenség 's fájdalomtól látsz elnyomatva. De bár milly erőtlen is testem, 's bár milly zavarodott lelkem; azért bátorságomból 's hazám szeretetéből semmit se veszték; ellenségink ellen halálosb gyűlöléssel viseltetem, mint valaha. Szólj, parancsolj, mit kívánsz tőlem, mivel bizonyítsam-meg tiszteletemet irántad, 's kedves hazám iránt, tedd próbára bátorságomat, becsületemet, és megleszel győződve hogy még mindig érdemes barátságodra a' szerencsétlen Szentay László."

„Halljad tehát — szólla Péter nyugodtabban — megjelenésem itt még titok, a' mult éjjel érkeztem-meg örömteljes

remények közt; de mint sülyyedtek-el azon szörnyű hír hallására, képzelheted! és még is áldom az eget, hogy éppen ezen elvlasztó pillanatban vezérlett vissza Illokra, minke-elötte még egészen véghez vitetett volna a' rettenetes áldozat. El kell magunkat határozni, és pedig minden haladék nélkül. Tervem olly vakmerő, millyet csak képzelni lehet! de a' szükség 's az időnek rövidsége hosszas fontolgotást nem szenved, azért véghez kell azt vinni, bár mi legyen is következése. — Azon szerencsétlen napon, mellyen Demir basa vad csordáji Illoknak ingadozó bástyájira léptek — látván, hogy minden el van veszve — a' Duna hullámiba vetém magamat, és szerencsésen átusztam Palánkára, a' bácskai 's banáti egyesült tábor maradványainál keresvén menedéket. Ezt ott meg is leltem, és segedelmért tett esedezésim se maradtak egészen sikertelenek. Közvetlenül ugyan nem segíthete csonkult seregével az ott kormányzó bajnok Odry Kálmán; de nyilván kimondá vitézei előtt, hogy a' ki önkényt kívánna segedelmemre lenni, azt vissza tartani nem fogja; és valóban nem megvető számú vitézek ajálkoztak ügyem pártolására, kiket én a' tegnapi sűrű köd segedelmével minden akadály nélkül átszállíték a' Dunán, és most részint Sarengrád romjai közt, részint pedig a' közel levő erdőségben rejteznek. Számos próbált vitézségű daliák — köztök az óriás Kund, a' törökfojtó Szilágyi, 's az erős Bertich öt bajnok fijaival — várnak ott intésemre harcvágytól feszülő kebellet. Tegnap szándékom volt téged, hugomat, 's néhány hiv barátimat mind ezekről tudósítani, és ugy vissza térvén váró vitézeimhez, ezekkel a' várra rohanni, mi alatt ti belőlről merészletünket köz lázadással segítettétek volna. Hiszem, minden bizonyjal, a' két tűz közé szorult pogányok kénytelenek lettek volna visszanyomulni. De fájdalom, a' mint most áll a' dolog, ezen jól kigondolt tervemet nem vihetem véghez. Azért tehát mást kelle készítenem, a' jelen terhes körülményekhez alkalmazottat.“

„Mi tehát szándékod nemes barátom?“

„Szándékom olly rémitő, hogy meg fog ereidben aludni a' vér annak hallására — a' nép iszonyodva fogja látni, de minden elszánt hős bámulva magasztalni tettemet.“

„Fedezd-fel tehát nékem, Péter. Bár mi legyen is sorsod, az enyim szorosán öszve lesz veled kapcsolva.“

a

„De számolhatok-e bizonyosan segítségedre?“ — Kérdé rémitő hangon Szeremy, —

„Megsértesz bizodalmatlanságoddal — felele László hevesen — reménylem, soha sem adtam okot kételkedésre hívségemben.“

„Bocsánat, László, bocsánat! a' kételkedés természetmé vált, mióta lelkem azon kétségbeeső szándékkal foglalatoskodik. Tudd-meg nemes Magyar, azon tett, melyet most a' kötelesség véghez vinni parancsol, nem közön-séges. Lelked meg fog rázkodni legmélyebb fenekén szörnyű szándékom hallásán. — Felelj nekem igazán egy kérdésemre“

„Kérdezz, őszinte fogok felelni.“

„Ismerem nagy lelkűségedet, 's tapasztalt bátorságot sértő kétségbe vonni nem szándékom; de mond László, ha atya volnál, inkább látnád-e bectelen fiadat vérzeni, 's a' halállal küzdeni, vagy inkább magad is részt vennél bectelen cselekedetében?“

„Inkább magam döfném keresztül szívét.“ Felele László szilárdul. —

„Jól van kedves barátom, így tehát közölhetem veled szándékomat. Itt létem, a' mint tudod, titok; kivüled 's két próbált barátimon kívül mindenek holtnak vélnek. Az áldozat pillantata közelget, menjünk a' mecsetbe“ . . .

„Te Ilkát ki akarod szabadítani?“

„Nem — felele Szeremy fájdalomosan — azt reményleni örültség volna, egy két nappal ez előtt, talán igen; de most — már késő. Becsületünk 's jövődő függetlenségünknek más forrásból kell erednie, 's ezen forrás — hugom, 's jegyesednek vére“

„Az Istenért, Péter! mit mondottál?“ — Kiálta László rémülten.

„Ilkának meg kell halni, — felele Szeremy egy hangúlag. — Ugy vagy, Ilka meg fog halni, és pedig tulajdon bátyja kezei által. Ezen fegyver, szerencsétlen barátom! — melly számtalanszor ivá a' pogányok vérét — ezen fegyver fog uszni azon vérben, melly nékem ezerszer kedvesebb tulajdon szívem vérénél. Rettenetes az áldozat, megvallom, de szükséges. — De mit látok? véres szándékomnak csak hallására is elnémulsz, 's elhagy bátorságod? — Ó László! képzeld csak fájdalmamat, 's látni fogod, hogy

a' tied álom hozzá képest. Ismernéd csak egész kiterjedésében azon gyengéd érzést, mellyel hugom iránt viseltetem, — hugom iránt, kit most meggyilkolni szándékom! Ó volt mindenem, szerencsém, büszkeségem. Én neki atyja, bátyja, barátja voltam. Ó nem földi, hanem mennyei szeretetre érdemes; angyalok irigyelték szépségét; szive tiszta mint a' mosolygó nyári nap; 's lelkének bátorsága biztosan mérkőzheték bár milly férjfiúéval. De, mind hijába, bár mint vérzik is szívem, minekelőtte egy undok pogány karjai közt kényteleníttessem őt látni, inkább tulajdon kezimmal taszítom a' halál karjába. Ugy van a' mély sirgődör legyen menyasszonyi ágya. Életét feláldozván megmentem becsületét, és szeplőtelen lelkét! — De mi ez? — hallod a' Torokok vad öröm-rivalgásait? — A' menet közelit, 's vele az elhatározó pillantat. — Ne késsünk tehát; kövess engem, és vésd mélyen szivedbe szavaimat. Mihelyest látod Ikkát kardomtól vérzeni, azonnal fegyverre szálltsd a' népet. Reménylem, hogy ezen borzasztó jelenet a' legfélénkebbeket is lelkesedésre fogja tüzelni, 's hugom vérétől gőzölgő fegyverem véget vetvén a' bitorló Demir basa átoklepte életének a' Törököket első kábultságukban könnyen tönkre üthetjük Sarengrád alatt lappangó barátink segedelmével, kiknek, a' keleti toronyban egy veres zászló kitüzése fog jelt adni a' rohanásra. Én, tudom meg fogok halni mindjárt a' harc elején; holtom után tehát te veszed által a' parancsolatot, 's vele végső pihégésemig tartó engesztelhetlen gyölölségemet a' pogányok ellen. — Most menjünk, — az igazságos ég pártolja ügyünket!“

(Végzet következik.)

ORSZÁGISMERTETÉS.

Elsüllyedt Toro városának felfedeztetése.

Zahn német tudós és professor némelly időtől fogva Neápolyhoz közel Bosca tre Case nevű helységnél a' Vezuv tövében és nem messze Pompejitől több helyeken ásatott a' föld alatt, és ujlag egy elsüllyedt város épületeire akadott, mellynek bizonyos nevét eddig ugyan meghatározni nem lehetett, de némelly talált felirásokból gyanithatni, hogy Toro-nak hívták. Ezen ásatások már annyira haladtak elő, hogy ha az ember 50 lábnyi mélységre leereszkedik, olly épületre talál, mellynek közepén nagy négy-

szegű udvar (régieknél Peristilium) van, mellyet minden oldaláról oszlopszat kerit, valamint több illyes már Pompejiban is találtatott. Folytatván az ásatást négy különféle táj felé, u. m. Neápoly, Vezuv, Sarno és Pompeji felé földalatti járást (folyosót) kezdetek ásní. A' neápolyiban már is sok emlékezetes tárgyakra akadtak, mellyeket a' részenként kiásott szobákban leltek, azok között régi vedrek (Wase) 's más házi edények, valamint vakolati festésnek is (Frescomalerey) nyomai, és domború faragások (Basreliefs). — A' Pompeji felé megnyitott folyosóban Sarno felé terjedni látszó régi romai ország-utra találtak. A' többi járássokban emberi 's állati csontvázakra akadtak, mellyeknek állásaik arra mutatnak, hogy akkor éppen legjobb szaladásban voltak, midőn eltemetettek. Nevezetes tárgyakat találtak égett földből (terra cotte), vasból, bronzból, ezüst és aranyból is. Minthogy pedig szorgalommal folytatják a' kezdett munkát, remélni lehet, hogy itt ismét gazdag zsákmányra akadnak a' régiség tudományát és művészetet kedvelő történetvizsgálók.

J E L E S M O N D Á S.

Életünk urai.

Két erő uralkodik	Az ész 's a' sziv, ez a' kettő
Sirjáig az emberen	Éltünkben az evező;
'S e' kettő közt úgy hánykodik	Haj! de ezen két vezető
Mint egy habzó tengeren.	Igen ritkán egyező.

G. Teleky.

Az idő úgy jár alá 's fel a' földön, mint egy szántó: kettő metsz éles ekevasával minden életet, minden dobogó szívet, hosszú sirhalmat fordít-fel, a' szíveket az alá borítja, és megfordul, hogy más barázdát kezdjen, 's mi, kik éppen a' szántóvas előtt csirázunk-fel, ezt egy esztendő-ezerednek nevezzük. De á k y.

A' megsértett barát hasonló a' fejleni készült de dércsipte bimbóhoz, melly a' fagy multakor kivirít ugyan, de csak kénytelenül és rövid ideig tartó kellemmel. S. K.

Elmebimbók. Ki a' természet titkaiba behatni szepelkedik, annak az ő könyvében is elmellőzhetlen jártassága. Ez a' könyv maga a' természet. Szerencsés, ki betűjeit ismeri, szerencsésebb, ki egybefüggestésüket érti, legszerencsésebb, ki benne olvasni tanult.

Az életnek börtöne a' halál, a' léleknek az élet: nincs olly nap, mellyen a' lélek illy telepért drágán ne adóznék.

K...y.

Aphorismák francziából. Az előjárókat úgy tekinthetni, mint beszélő törvényt, a' törvényt mint néma előjárókat.

A' halál gondolatja ezen élet tengerén egy evező lapát, mellyet ki félre vet, önkényt megy szembe a' bizonyos hajótöréssel.

K. D. M.

K Ö I T É S Z E T.

S z é p e k h e z .

Ó ti természet remekelt szülötti!
 Bájoló kellem-koszoruzta lánykák! —
 Szépek, a' kiknek lebegő nyomukban
 Égi virány nő.

Im! kicsiny lantom kezetekbe nyujtom,
 Egy virágszálat koszorújtokból
 Fűzzetek rá, melly szives ajkitoknak
 Nedviben úszott.

Ömledő húrján soha hogy ne zengjen
 Mást, csupán arcztok habozó korányát,
 Ajkitok csókját, 's szemetek tüzelő
 Kék nefelejtsét.

Érczdagály 's vad jég nem övedzi szívem'.
 Gyenge lángérzet kebelébe olvad,
 'S lepkeként a' lágy szerelem virágos
 Berkein andalg.

Nem csapong dallom magos ég felé fel;
 Pindusz ormán nem riadoz dörögve.
 Bükkim éjéből szelid ömledéssel
 Zeng cziterám ki.

Kecskemétről Királyi Károly.

K Ü L Ö N F É L E .

Egészséges ország. Thiersch ur görög országi leveleiben azt mondja, hogy a' lakoniai hegy-tartomány lakosai a' legszébb 's legerősebb ember-fajhoz tartoznak. Az éghajlat felette egészséges, és 100 esztendős kor itt nem ritkaság. Midőn ő 1832-ki majusban Hagios Petrosban, egy kis eparchia fővárosában volt, melly 300 házat, 's mintegy 2,000 lakost számlál, hallá, hogy nem régiben 132 esztendős ember temetteték-el. Szállás-gazdájának öreg apja is 112 esztendős volt, 's fiatal korában Orloffnál a' Törököt megvívta, 101 esztendős korában pedig mintegy 150 ottani lakosok vezére levén Tripolizza déli kapuját dulta-fel, 's még vala mennyi érzékei és mozgásai megvoltak.

A' ledictált arczkép. Egy francia consul Smyrnában egy szép Görögnébe szeretett. Valamelly foglalatossági ut őt sokáig távul tartá kedvesétől. De hozzá viselt szerelme olly nagy volt, hogy őt a' távulban legalább festve ohajtá birhatni. Hoza tott tehát magának egy igen ügyes festőt, ki ugy festé-le a' szép képet, mint azt a' consul ledictálta. Hanem a' consul nem talált elegendő hasonlatosságot benne, 's ujat akart. A' festő sokáig vonakodott, mig végre a' consul kívánságainak engedvén annak ismételt leírása után a' képet elkészítette. Most hasonló volt, mint a' birtokos ur hívé, az eredetihez. Ezerszer megcsókolta 's

a' művészt gazdagon megajándékozá. Az egész parisi szép világ másolatokat kívánt ezen bájos festvényről, 's némelly igen tekintetes személyek cabinetteikben lehetett azt látni.

T o l l - m a g o k.

XXXV.

Éppen olly lehetetlen a' legjobb fejet is megőrizni attól, hogy egyszer másszor a' józan ész felségsértésébe ne essék, valamint a' legtompább bambát egy világos gondolattól.

XXXVI.

Lumpaci - vagabundusban Lábszj és Czérna készek a' barátjoktól ajánlott legjobb állapotról lemondani, hogy — korhelyek maradhassanak; 's ez mélyen fekszik a' szenvedély characterében. — Kiról a' keszthelyi Georgicon lelkes alapítója harmincz esztendővel ez előtt mondotta: „Ime! ez azon ember, ki maga előtt az iratlan papirost meg nem szenvedheti“ az — még ma is olly dühösen ír, és írni fog — si fractus illabatur orbis!

XXXVII.

Vannak bolondok 12-ed rétbén, vannak 8-ad, vannak 4-ed rétbén, és vannak felióban; az elsőket megkaczagjuk, a' másodikat megvetjük, a' harmadikat bezárjuk, a' negyedikeket — bámuljuk. 'S ez nem mese.

G a r a y.

Mulattató. 1) Mult pesti vásárkor a' nagy vásár-piaczon, hol a' sátorközök vagy is utszák jól felöntöttettek, két baranyai pór bámulgatá a' kirakott portékákat. Végre egyik sopánkodva így szolla pajtásához: „Ej komé, lásd nálunk, hol nagyon is kelene, nem tud esni, itt pedig sárban járunk.“

S.

2) „Barátom! ki lett az alispán?“ kérdé egy magyar tiszt egyik magyarul nem tudó tiszt-társát, ki a' megyebeli tisztválasztáson volt. — „Bizonyosan nem tudom — felel emez — de aligha nem a' halljuk ur lett, mivel ezt legtöbben kiáltozák.

H o r v á t I l l é s.

Tagrejtvény.

1) Két tagomat ha szemléled,	Másik felem szelid állat,
Gyártva adja a' kendered.	Az utszákon kiki láthat,
Első részem állat része	Serény vagyok, de szerszámban
Ott van, hol a' fejnek vége:	Az egészszel vagyok kinban.
	Ruchietl József.
2) Táj, az egész; három Salamont	Lászlóra boszontá;
Ossze szorit, ha vered,	ketteje tág famüvet.
	S. J. Zala vármegyébál.

Előbbi rejtvény: 1) Papucs. 2) Kontár.

Kérelem. Végére sietven folyó fél esztendőnk, tisztelettel kéretnek mind budapesti mind távolabbi olvasóink, ne terheltessenek még annak teljes lefolyta előtt a' Regelő további megtartása iránt rendelésöket menuel előbb megtenni, nehogy az elkéssett rendelök első számok nélkül maradjanak, minthogy a' tetemes költség folyóira-tunknak felesleges számmal nyomtatását nem engedí.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uti utsza 612.